

Årsberetning

Kirkefondet 2025

En rejse mod nye tider

Mod nye tider i folkekirken

Der har i det forløbne år været ivrig debatlyst i folkekirken pga. forslag om ændringer af forskellig art i lovgivning mm. De store fronter har været trukket op i forbindelse med forslag til justeringer i menighedsrådsloven, hvor nogle har talt kritisk mod tendens til stigende centralisering; andre har frygtet nogle omkostningstunge løsninger, mens den ”positive fløj” har påpeget, at ændringerne vil føre til ”mindre bureaukrati, større fleksibilitet og mere tid og rum for styrkelsen af kirkens liv og vækst.” Alt tyder nu på, at der i efteråret 2025 vedtages de foreslåede justeringer i menighedsrådsloven i retning af en forenkling af og en bedre understøttelse af menighedsrådsarbejdet – f.eks. at opgaven med præsternes boliger kan flyttes til provstiet; at menighedsråd får større valgfrihed til at konstituere sig, og at der sker en opkvalificering af de personaleansvarlige i menighedsrådene.

Ligeledes tegner der sig politisk opbakning til et forslag om at lave en ”enhed” for folkekirkens middelalderkirker, som kan overtage vedligeholdelsesansvaret for et mindre antal middelalderkirker. Det udelukker dog ikke en fortsat debat på dette område, for hvilket scenarie ser vi ind? Skal der lukkes 5, 20 eller 200 middelalderkirker inden for en overskuelig fremtid?

På andre områder tegner der sig endnu ikke færdige ændringsforslag. Det gælder debatten om mulighed for dobbelt medlemskab af folkekirken, samt resultatet af høringen på dåbskommissionens midtvejsrapport.

Uanset hvad der måtte ske, så er vi på vej mod nye tider i folkekirken, selvom tempoet ikke er højt. For som biskop Marianne Gaarden påpeger, så var det helt tilbage i 1964, at daværende kirkeminister Bodil Koch påpegede i en kronik i Kristeligt Dagblad, at det var nødvendigt med kirkelige reformer i takt med samfundsudviklingen, ”blandt andet på grund af den betydelige forskydning af befolkningen fra land til by”.

Mod nye tider – sammen med folkekirken

Hvis Kirkefondet vil være tro mod sit formål og sit DNA, så må vi også være parate til at bevæge os mod nye tider – sammen med folkekirken. Men ikke bare sammen med – men også gerne et skridt eller to foran folkekirken i vores bestræbelse på hele tiden at have øje for, hvad der er brug for i folkekirken om 5-10-15...år. Det har vi bestræbt os på også i det indeværende år, og det er en vigtig parameter i den nye strategi, som Kirkefondet vil følge de kommende år.

I de seneste par år har Kirkefondet også gået nye veje i sin egen arbejdsform ved, at to af Kirkefondets medarbejdere, kommunikations- og udviklingskonsulent Malte Ystrøm Madsen og udviklingskonsulent Berit Weigand Berg, har været engageret som projektmedarbejdere i 10-15 timer pr. uge hos eksterne parter – nemlig henholdsvis København Stiftsråd og Folkekirkens Mellemkirkelige Råd. Nu er begge tilbage på opgaver i Kirkefondet efter, at de har løst opgaver indenfor:

Kirke for unge voksne i Københavns stift

Formålet med Maltes projekttimer i stiftet har været at styrke kirkens dialog med de unge voksne, som ikke har blik for, hvordan de kan bruge kirke og kristendom i deres liv. Der er blevet arbejdet med en målrettet kommunikationsindsats og med events på stiftsplan, samtidig med at det lokale arbejde for unge voksne er blevet understøttet gennem indsamling af viden, erfaringsudveksling og uddannelse. Nogle af de konkrete resultater, som er opnået, er:

- Opbygning af et internationalt og nationalt netværk for unge og kirkeudvikling
- Udvikling af en lang række nye tværgående initiativer som SU-middage, Teotalks, GodGoesDeep og Orgeldrømme.
- Etablering af folkekirkens deltagelse på Roskilde Festival 2025 i samarbejde med Roskilde og Helsingør stift.

Satsningen overfor Unge Voksne indgik også i "RækUd"-projektet, hvor der blev udviklet nye koncepter:

- *Kommunikation på tværs* - en digital platform for unge voksne og aktivitetskalender på tværs af sognegrænser, der taler til de unge voksne i et sprog, de kender, og hvis indhold er målrettet deres behov og interesser.
- *Naturkirke* – som i stedet for at forsøge at få de unge ind i kirken vil bruge naturen som alternativt kirkerum - det ultimative rum til at formidle storheden i skaberværket.
- *Dobbelt-profil kirke* - i form af en eller flere kirker, der holder fast i dele af egne arrangementer og tjenester, men hvor kirkerummet også kan bruges til arbejdet med Unge Voksne. En dobbelt-profil kirke "afgiver" nogle faste dage om ugen til arbejdet med unge voksne.

Kirkefondet opsagde i 2025 aftalen om konsulentstøtte til stiftet efter en periode med usikkerhed omkring, hvordan provstier og stiftsråd i Københavns stift ville organisere, strukturere, finansiere og prioritere Unge Voksen-indsatsen. Desuden havde der i flere måneder hersket uklarhed om, hvordan der skal følges op på de dele af Ræk Ud-projektet, som var knyttet til Unge Voksen-indsatsen.

Almindeliggørelse af Folkekirkens Migrantarbejde

Berits arbejde for Folkekirkens Mellemkirkelige Råd i 2023-24 er bl.a. beskrevet som et arbejde med at almindeliggøre migrantarbejdet blandt alle folkekirkelige aktører, herunder de professionelle faggrupper, der i vid udstrækning er frontpersonale i kontakter med migranter.

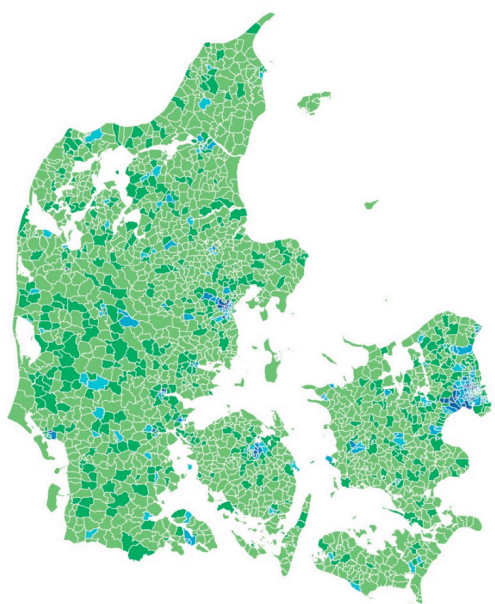
Mere konkret har opgaverne bl.a. været at lytte ind til fagområdernes gode og dårlige erfaringer med nydanskere og analysere hvilke ressourcer og hvilken læring, der konkret vil hjælpe og fremme sagen inden for hver faggruppe og i forlængelse heraf identificere og præcisere behov for udvikling og distribution af ressourcer/"produkter" til støtte for et bredt migrantarbejde i folkekirken. På mange måder har indsatsen også haft til formål at integrere arbejdet med migranter i kirkens aktiviteter og gøre arbejdet med migranter til en del af kirkens daglige virke, i stedet for at behandle det som en særskilt opgave. Migranter skal tænkes ind i f.eks. undervisning af minikonfirmander og musikalske arrangementer, og der kan ansættes migranter som medarbejdere i folkekirken.

Undervejs i projektet har Kirkefondet bl.a. udviklet et danmarkskort, der viser, hvor mange mennesker med anden baggrund end dansk, der bor i hvert sogn. Kortet har været en øjenåbner for mange, og det viser tydeligt, at migranter ikke kun findes i byerne, men også i landdistrikterne, fordi mange migranter arbejder i landbruget.

Et andet meget konkret udkomme af projektet er en spiritualitetsæske udviklet af Kirkefondet i samarbejde med Folkekirkens Migrantsamarbejde. Det er en æske, der kan stå i våbenhuset, og som tilbyder turister, gæster og kirkegængere en mulighed for at tage enten et kort med en ikon, en bøn eller et lille kors.

En mere uddybende beskrivelse af projektet, samt opsamling af erfaringer, eksempler mm. kan læses i Kirken i Dag nr. 4-2024, som også viser hvor mangfoldigt et migrantarbejde der rent faktisk allerede er etableret i folkekirken.

FUVs sognerapport tager over

For mere end 40 år siden gik Kirkefondet nye veje ved at begynde at producere demografisk statistik på sogneplan som afsæt for vore opgaver med at hjælpe sogne med deres visions- og målsætningsarbejde. Produkterne er blevet udviklet støt gennem årene i form af sogneprofiler og – analyser, ligesom der leveres lignende produkter på provstiplan. Nu har folkekirken i form af Folkekirkens Videnscenter selv overtaget dele af den opgave ved at producere autogenererede sognerapporter gratis til alle landets sogne. Sognerapporterne indeholder slet ikke så mange gode tal og oplysninger som f.eks. vores sogneprofil, og derfor håber vi snart at se hvor mange og hvilke oplysninger, der kan leveres i den mere omfattende pastoratsrapport. For de bedste visions- og målsætningsdrøftelser fås, når der er et godt og bredt demografisk grundlag at tage afsæt i.

Vejkirker under udvikling

Vejkirke-konceptet – med de godt 420 tilmeldte vejkirker - nu med Silke Fusager som tovholder - har udviklet sig en del det seneste års tid. Først og fremmest er der nu et nyt bedre digitalt kort, hvor der for hver af vejkirkerne er mulighed for at vise 5 billeder af og fra hver kirke. Desuden er hele beskrivelsen af vejkirke-ideen gjort mere enkel, og endelig kan interesserede sogne nu tilmelde sig ordningen digitalt, hvilket giver en hurtigere og nemmere procedure.

Kirkefondet hjælper fortsat med at sætte retning

Der er kommet mange nye ind i menighedsrådene efter valget i 2024, og vi oplever en stor efterspørgsel efter Kirkefondets visions- og målsætningsdage. Desuden er vi blevet inviteret til i forskellige sammenhænge at give oplæg om værdien af at det lokale menighedsråd afsætter tid og ressourcer til at sætte en retning for kirkens virke i deres valgperiode. Kirkefondets generalsekretær, Henrik Bundgaard Nielsen, har givet oplæg om visionsarbejde mm. ved stiftsstævner i Fyens og Roskilde stifter og ved forskellige samlinger af menighedsrådsmedlemmer i Frederiksberg, København og Vejle og Fyens Stift. I den forbindelse lavede vi en lille oplysende folder om menighedsrådets målsætningsarbejde.

En ny og fælles retning kan der også være behov for, når flere sogne skal til arbejde sammen i et nyt pastorat, eller når et allerede eksisterende pastorat har et ønske om at lave et fælles menighedsråd. I den forbindelse har vi også haft en del workshops rundt om i landet, hvor vi hjælper sogne og pastorer – nogle steder med opbakning fra provsten, som kan se behovet for et bredere samarbejde mellem mange små sogne.

Behov for nytænkning som kirke i nye boligområder

Kirkefondet får flere og flere opgaver med at hjælpe sogne med at udvikle kirkeliv – herunder fysiske rammer for kirken - i de nye boligområder. Vi har aftaler med bl.a. Hillerød provsti, Butterup-Tuse sogn, Ølstykke sogn og der forhandles om en aftale for Vinge-området ved Frederikssund. Desuden er Berit tovholder på Kirkefondets netværk for de tre ”kirkebyggesogne” i København (Ørestad, Sydhavn og Nordhavn). Vi håber på sigt at kunne etablere et nyt netværk med andre københavnske sogne med stor tilgang af nye beboere.

I juni måned deltog Kirkefondet i markeringen af, at Tiny Church / Tolvkanten var bygget færdig og snart kunne være ramme om at udvikle kirkelivet i Nordhavn. Det blev markeret med en festlig gudstjeneste udenfor kirken i det gode vejr, hvor Kirkefondets formand Erik Møllerup overrakte Hans Egedes sogn den gave, som gennem de sidste to år er blevet samlet ind blandt Kirkefondets trofaste givere i form af kr. 38.341 til den ”liturgiske” indretning f.eks. i form af altersæt, dåbsfad, udsmykning eller lignende til Tiny Church.

Pionerkirker – en ny vej at gå?

Kirkefondet bidrager også indirekte til kirkelivets udvikling i Nordhavn ved, at Berit Weigand Berg støtter og følger arbejdet i Tiny Church tæt, idet kirken og aktiviteterne omkring den er et af de pionerkirkeprojekter, som indgår i Berits ph.d.projekt. En af de andre kirker i pionerkirkenetværket er Getsemane Kirke i Horsens. Desuden er der nu nedsat en følgegruppe, som mødes for at sparre på diverse tiltag i projektet, som i øvrigt løbende giver nye indsigter i det at være kirke indenfor rammerne af den danske folkekirke. En analyse har vist, at tidligere pionerkirke-agtige projekter i folkekirken har vidt forskellige ”succes-rater” og udbredelse afhængig af hvor meget de udfordrer den gældende ”kirkeforståelse”. Desuden viser det sig, at nogle af folkekirkens største succeser de seneste år er kommet til fra andre aktører på ”kanten af” folkekirken.

Inspiration til at gå nye veje

Kirkefondet forsøger på forskellig vis at give inspiration til dem i folkekirken, som gerne vil være med til at gå nye veje. Det sker bl.a. gennem vores tidsskrift Kirken i Dag, som i 2025 udkommer med disse 4 temaer: Hvordan vil vi være folkekirke?, Kirken og kriseberedskabet, Døb og Fællesskab.

I november 2024 udkom bogen "Kirken går udendørs", og i maj måned udkom en ny Taize-sangbog "Sange fra Taizé" med i alt 154 sange. Bogen blev lanceret på Himmelske Dage med 3 velbesøgte arrangementer – en workshop, en Taize-andagt og en reception. På Himmelske Dage var Kirkefondet til stede på Mulighedernes Marked med et drivhus, hvor vi opfordrede alle forbigående til en samtale om:

Hvad skal vokse og gro hjemme i jeres lokale kirke? Desuden medvirkede Berit Weigand Berg i et panel ved politisk bibeltime med Mona Juul og i en workshop om fremtidens folkekirke sammen med Jais Poulsen, FUV og Anton Pihl, Landsforeningen af Menighedsråd.

Mod nye tider i Kirkefondet

I de seneste par år har Kirkefondet været i gang med en intern strategiproces.

Bestyrelsen er nu så langt i arbejdet, at der tegner sig konturerne af en strategi, og den forventes præsenteret på dette års repræsentantskabsmøde. Den overordnede strategi er, at Kirkefondet vil skabe liv og vækst igennem konkrete udviklingsprojekter på alle niveauer (sogn, provsti, stift, nationalt) i folkekirken. Det skal ske ved at Kirkefondet

- faciliterer og leder udviklingsprojekter, der skaber liv og vækst i folkekirken.
- skaber liv og vækst i folkekirken i samarbejde med andre.
- finansierer liv og vækst i folkekirken sammen med andre.

Dette skal udfoldes i følgende fire strategiske fokusområder, som i begyndelsen af 2026 skal konkretiseres:

- Fornyelse af liturgi og gudstjenester
- Kirkens tidlige tilstedeværelse i nye byområder
- Arbejde med kirkeliv i områder, hvor det folkelige og økonomiske grundlag for den lokale kirke udfordres
- Pionerkirker i Danmark

En "motor" til at drive Kirkefondet ud på nye veje

En vigtig krumtap i at realisere den nye strategi er Kirkefondets personale.

I det forløbne år har Charlotte Lydholm, kommunikationskonsulent i mere end 20 år, sagt sin stilling op. En stor del af hendes opgaver, vejkirkerne, er blevet overtaget af Silke Fusager, som også i det forløbne år har brugt mange timer på, at Kirkefondets økonomisystem er blevet omlagt. Desuden arbejder hun med at indkøre systemet LEXOFORM til at håndtere GDPR og løbende opfølgning på dette område. Og endelig har hun deltaget i et ISOBRO-netværk om AI og AI-etik, AI-politik etc., som der skal arbejdes videre med for Kirkefondet. Opgaven med at redigere Kirken i Dag løses pt. på freelancebasis af Anne Sofie Coles, mens de øvrige kommunikationsopgaver – især hele det digitale område og annoncering – ligger hos Malte Ystrøm Madsen. De mere udadvendte opgaver som konsulenter for Kirkefondet varetages primært af Berit Weigand Berg og Henrik Bundgaard Nielsen.

Med jævne mellemrum sker der små justeringer mht. de ejendomme, som på en eller anden måde kommer til at tilhøre Kirkefondet som følge af hjemfaldspligt. To af disse ejendomme blev ved årsskiftet henholdsvis solgt og overdraget til anden brug. Det drejer sig om:

- *Sjælør kirkes tidligere menighedsbørnehave* lukkede helt tilbage i 2016, hvorefter den i en del år var udlejet til KFUM-spejderne på fordelagtige vilkår bl.a. med henblik på at bruge lokalerne til at udvikle lokale foreningsaktiviteter rettet mod børn og unge. KFUM-spejderne i Danmark ønskede i 2024 at overtage bygningen helt og der blev skrevet købsaftale sidst på året 2024.
-
- *Davidskirkens menighedsbørnehave* lukkede med udgangen af 2024 og blev på samme tidspunkt overdraget for 1 kr. til Davids sogns menighedsråd som en formålsbestemt uddeling af ejendommen til brug for kirkeligt arbejde. Dette byggede på en beslutning, som blev princip-besluttet af en tidligere bestyrelse i Kirkefondet helt tilbage i 2007. Ved overdragelsen blev der tinglyst en hjemfaldsklausul til Kirkefondet såfremt ejendommen ikke længere bruges til folkekirkelige formål.

Sammen på vej – mod nye tider?

Heldigvis har Kirkefondet mange gode samarbejdspartnere i rejsen mod nye tider i folkekirken. Og det er også her på sin plads at takke for disse forskellige samarbejder. Det gælder f.eks. Samtaleforum med Indre Mission og Grundtvigsk Forum, deltagelse i årsmøder mm. for Danske Kirkers Råd, Bibelselskabet, Danmarks Kirkelige Mediecenter, ISOBRO, Foreningen af kirke- og kulturmedarbejdere og Landsforeningen af Menighedsråd. Vi samarbejder med Folkekirkens Uddannelses- og Videnscenter på forskellig vis – bl.a. gennem Kirkefondets generalsekretærs repræsentation i Videnscentrets fagudvalg. Han er også fortsat formand for FKOF (Folkekirkelige Organisationers Fællesudvalg). På den internationale bane er Berit Weigand Berg engageret i IASYM (International Association for the Study of Youth Ministry), som arbejder med at understøtte og udvikle kirkeligt ungdomsarbejde verden over på et professionelt akademisk niveau, mens tre af Kirkefondets medarbejdere er tilknyttet NNKU – Nordisk Netværk for KirkeUdvikling.

Og sidst men ikke mindst: Stor tak for det engagement, som lægges for dagen i Kirkefondets udvalg og bestyrelse, hvor Karen Togsverd Hansen blev valgt ind i 2024. Stiftsudvalget i Aarhus har afholdt en vellykket temaaften i Højvangen kirke med over 100 deltagere og en diakonidag i efteråret. I 2026 planlægges en temaaften med et særligt fokus på det kommende bispevalg i Aarhus stift. Og endelig en stor tak til de ansatte for deres indsats på en arbejdsplads på vej mod nye tider.

På bestyrelsens vegne
Erik Møllerup
Formand
Oktober 2025

